

Munka- és rendszer-szervezés, értékelés

Lásd 257

Pénzügyi és gazdasági kérdések

99/290

The economics of information in the networked environment = J.Lib.Admin. 26.vol. 1998. 1/2.no. 1-313.p.

A tájékoztatás gazdaságossága, hálózatosított ke-retek között. – Tematikus szám, 25 közlemény

Egyetemi könyvtár; Gazdaságosság -könyvtárban; Információtechnológia; Konferenciai anyag -nemzeti [forma]; Tudományos kutatás

[A forrás-folyóirat az alábbi címen szerezhető be: HAWORTH DOCUMENT DELIVERY CENTER, Haworth Press, Inc., 10 Alice Street, Binghamton, N.Y. 13904]

A kötetben közölt konferencia két bevezető előadá-sának címe: Az információtechnológia és az egye-tem átalakulása; A technológiai beruházások költsé-ge és haszna. – A további 15 előadás és 8 beszámó-ló témái: A Mellon Alapítvány tájékoztatás-gazda-ságtani programja; Az információállományba való

beruházások gazdasági modellezése a felsőoktatási intézményekben; Esettanulmányok a tudományos munka átalakulásáról: az együttműködés költségei és haszna; Alternatívák a tudományos könyvtárak jelenlegi hozzáférhetőségi modelljeihez; Segíthet-nek-e rajtunk az elektronikus folyóiratok?; Gazdasá-gi megfontolások a digitális könyvtárak számára; Az információ hozzáférhetőségének gazdaságossá-ga a felsőoktatásban; A gazdasági megoldások kor-látai és az együttműködés szükséges volta; A tájé-koztatás gazdaságossága és az együttműködés szük-ségessége – a kutatási célok meghatározása.

99/291

ELPEL, Klaus-Peter: Alles Schöne fangt mit „d” an. Digitaler, bargeldloser Gebühreneinzug in den Bibliotheken der Universität Hamburg = Buch Bibl. 51.Jg. 1999. 2.no. 126-128.p.

Digitális, készpénzkimélő díjbeszedés a Hamburgi Egyetem könyvtáraiban

Egyetemi könyvtár; Gépi könyvtári hálózat; Téríté-ses szolgáltatás

A Hamburgi Egyetem könyvtárainak és a Hambur-gi „Carl von Ossietzky” állami és egyetemi könyvtá-rának közös hálózatában körülbelül hét millió kö-tet bibliográfiai adatai állnak a használók rendelkezésére. A dokumentumok legtöbbször csak helyben használható, de az egyik könyvtárban kölcsönzési szolgáltatás is van. Mostanáig a térítési díjak az egyes könyvtárakban nem voltak sem egységesegek,

sem rendszerek. Egy átszervezés keretében megoldást találtak arra, hogyan lehet az összes könyvtárban egységesen megállapítani a díjakat, készpénzforgalom nélkül. A rendszer funkcionalitása kiterjeszhető eseti dokumentumrendelésre és egyéb szolgáltatásokra is (önkiszolgáló étterem, sportcsarnokhasználat stb.). A fizetés ún. fizetési terminálokon történik, amelyek lehetővé teszik a kódolt átutalást telefonhálózatok útján, és pénzforgalmi kártyákat is elfogadnak. A személyzeti költségek minimálisak, és az adatbiztonság garantált.

(Autoref. alapján)

Lásd még 277

Gépesítési kérdések

Lásd 226

Marketing, közönségkapcsolatok

99/292

MUNIQUE, Ilona: Nur (r)eine Imagesache? Werbung in deutschen Bibliotheken – und wie sie (nicht) funktioniert = Buch Bibl. 51.Jg. 1999. 3.no. 166-175.p.

Csupán arculat kérdése? Reklám a német könyvtárakban: hogyan (nem) tölti be funkcióját

Könyvtárpropaganda

A könyvtár grafikus ábrázolása, a logo (emléma, szignatúra) az intézmény külső megjelenítésének alapvető eszköze. Az a könyvtár tud igazán jó grafi-

kus képet készíteni önmagáról, amelyiknél a könyvtárosokban is él egy határozott belső kép intézményük lényegéről, hivatásáról. Az első feladat tehát a könyvtári imázs kialakítása, ezt követi annak grafikus megformálása. Mivel nincs két egyforma könyvtár, a logót sem lehet sematikusan átvenni, lemásolni más intézménytől.

Mi legyen a logo vezérmotívuma? Leggyakrabban a könyv stilizált formáját alkalmazzák. Mivel mindmáig a könyv a meghatározó dokumentumtípus a könyvtárakban, ez elfogadható megoldás annak ellenére, hogy a könyvesboltok többsége is ezt használja. A könyv gyakran használt motívuma szellemes, ötletes stilizált megoldásokra ad lehetőséget. – Régi múltú könyvtáraknál gyakori az épület ábrázolása, de modern épületbe került intézmények is élnek ezzel a formával. Vitatható viszont az állatfigurák alkalmazása. A gyakorlatban lassan kihal a korábban népszerű bagoly, a könyvet rágcsáló egér és a könyvkukac. A két utóbbi: nyugodjék békében! Az ellenszenves állatok a felnőtteket visszariasztják, a gyerekeknél viszont nagy a figyelemkeltő hatásuk. Nem utasíthatók el az absztrakt formák sem. Nem feltétlenül szükséges, hogy a néző közvetlenül ráismerjen az intézményre, fontosabb, hogy annak lényegi vonását sugallja a logo.

A könyvtárat népszerűsítő propagandakiadványoknál a képnek és a szövegnek arányban kell állniuk. Gyakori hiba, hogy a rosszul tervezett kiadványokban eluralkodik a szöveg vagy a kép, a kiadvány áttekinthetlenné válik. Gyakran találkozunk külső megjelenésében, grafikai kivitelezésében elhibázott propagandakiadvánnyal: rikító, nem megkomponált színekkel vagy ellenkezőleg: kevés színnel, tipográfiaiailag rosszul választott vagy nem megfelelő méretű betűtípussal. Tartalmilag óvakodni kell az unalmas vagy a túlzottan szakszerű, az átlagos közönség számára érthetetlen szövegtől. Gyakori a rosszul megválasztott formátum: a szokványos leporelló forma, az unalmas vagy a nehezen kezelhető méret. A német propagandakiadványok leggya-

koribb hibái: túl sok szöveg és információ, nehezen áttekinthető szerkezet, túl kis betűméret, indokolatlanul sokféle betűtípus, a szükséges információk

hiányos megadása, rossz minőségű nyomdai kivitel, régimódi formátumok.

(Katsányi Sándor)

FELHASZNÁLÓK ÉS HASZNÁLAT

Használat- és igényvizsgálat

99/293

HÄTSCHER, Petra – KOHL, Oliver: „Mehr Licht!“ oder „Die UB ist ein Highlight“. Zu Methodik und Ergebnissen einer Befragung der Lehrenden an der Universität Konstanz = Bibliotheksdienst. 33.Jg. 1999. 3.no. 421-430.p.

A hallgatók körében végzett felmérés módszertana és tapasztalatai a Konstanzi Egyetem könyvtárában

Egyetemi könyvtár; Egyetemi hallgató; Felmérés; Használói szokások; Igénykutatás könyvtári szolgáltatásokra

Az 1998-ban folytatott felmérés közvetlen oka a könyvtárat sújtó pénzügyi csökkentés volt: az új helyzetben a könyvtár vezetése tudni akarta, hogy melyek a használók számára legfontosabb szolgáltatások. A vizsgálat gyakorlati okokból az egyetem oktatóira, 768 személyre korlátozódott. (Valamennyi oktatót megkérdezték, 60% válaszolt.) Tartalmilag a vizsgálat a szolgáltatások igénybevételét, a velük való elégedettség mértékét és a fejlesztésre vonatkozó használói kívánságokat kívánta feltárni.

A használók elégedettségét ötös skálán mérték. (1=nagyon elégedett, 5=nagyon elégedetlen). A válaszok átlagértéke 2,04 volt, azaz „elégedett”. Az egyes szolgáltatások rangsora az elégedettség csökkenő mértékében: 1. Szaktájékoztató (1,51) 2. Tájékoztató (1,62) 3-4. Adminisztráció és újdonságok kiállítása (1,76) 5. Mediotéka (1,86) 6. Számítógépes cikk-katalógus (1,88) 7. Expressz könyvtárközi kölcsönzés (SUBITO) (1,91) 8. Könyvtárközi kölcsönzés (1,92) 9. Kézikönyvek (1,94) 10. Könyvállomány (1,95) 11. Országos számítógépes adatbankok (1,97) 12. Homepage (1,99) 13. Oktatáshoz kapcsolódó kínálatok (2,03) – A továbbiak az átlag alatti minősítéssel: 14-15. OPAC és bevezetés az Internetbe (2,09) 16. Újságok (2,13) 17. Folyóiratok (2,25) 18. CD-ROM-ok (2,29) 19. Voltex az Interneten (2,32) 20. AV dokumentumok (2,50) 21. Nyelvtanulási eszközök (2,54) 22. Másológépek (2,96).

Megfigyelhető, hogy a személyhez kötött szolgáltatások a legjobb minősítést kapták a „személytelen” szolgáltatásokkal szemben. Kérdés, hogy ez a jelenség a kérdőíves vizsgálatok általános tendenciája-e, vagy csak Konstanz-ra jellemző?

Az oktatókat megkérték, rangsorolják az általuk használt könyvtárakat. A válaszolók 68%-a szerint az egyetemi könyvtár a legjobban használható, ez áll az első helyen, 23% szerint a második helyen, 9% szerint a harmadik vagy rosszabb helyen.